

Stap voor stap: Vijf jaar ervaring met Open Kerken

Christiane Huynen

Vrijwilligster onthaalploeg O.-L.-Vrouwkerk Mariakerke (Gent)

De stappen...

2007

- Aansluiting bij Open Kerken en bescheiden start met:
- Deelname aan de eerste studiedag van de Stichting
- De kerkfabriek nodigt een aantal verantwoordelijken van parochiale groepen en verenigingen uit om ideeën uit te wisselen over de vraag: hoe kan Open Kerken gerealiseerd worden in Mariakerke?
- Rondleiding in de kerk met gids

2008

- Tweede vergadering met de verschillende verenigingen resulteert in de oprichting van een onthaalploeg: een ploeg vrijwilligers voor het onthaal, de controles en de organisatie van de Open Kerkendag.
- Deelname aan de 2de studiedag van de Stichting
- Aanschaf onthaaltafel met plattegrond van de kerk, gastenboek, informatiefolders voor de bezoeker.
- Contacten met de Cel Erfgoed van POV i.v.m. de online registratie van de inventaris.
- Deelname workshop Monumentenwacht interieur over het opbergen van gewaden.

2009

- Het kerkpatrimonium wordt gefotografeerd (KIK)
- Open Kerkendag rond Neogotiek en 100 jaar Kruisweg Coppejans, tentoonstelling van neogotisch erfgoed.
- Ter voorbereiding van de tentoonstelling: reinigen en oppoetsen van alle kandelaars uit de neogotiek en naaien van hoezen voor de opberging.

2010

- Online registratie van de inventaris in de databank van CRKC
- Samenbrengen inventaris en foto's KIK door team Livia Snauwaert van de cel erfgoed POV
- Deelname aan workshop POV rond inrichting en beheer van de opslagruimte
- Schoonmaak laden sacristie en inpakken gewaden volgens aanbevelingen van Monumentenwacht O.-VI, plaatsen van een infopaneel in de kerk
- Conserveringswerken beelden van kapelletjes H. Cornelius ter voorbereiding van Open- Kerkendag rond de 'Heilige Cornelius in Mariakerke'.

2011

- Beveiliging van de kerk
- Verdere aanpak van de sacristie: schoonmaak van de kasten en registreren van de inhoud.
- Open Kerkendag rond het beeld van 'Maria Schreiboorn' wordt de aanleiding tot conservering van het beeld en het zoeken van een adequate en veilige plek in de kerk met aangepaste verlichting.

2012

- Open Kerkendag: 'Glasramen vertellen verhalen', gidsbeurten, tentoonstelling, film over het maken van glasramen, bijzondere aandacht voor kinderen met spelactiviteiten.

Even achterom kijken en analyseren

Inspiratie om aan te sluiten

- De doelstellingen, het handvest van het project 'Stichting Open kerken'
- De aanstekelijke geestdrift van de stichter zelf

Motivatie om te starten

- De goodwill van de pastoor die zijn kerk al openstelde (met achtergrondmuziek)
- De professionele aanpak van de Stichting

Enkele sleutels tot succes...

- De betrokkenheid van een brede groep van de parochie bij het project
- Die brede basis reflecteert zich in de samenstelling van de onthaalploeg: een waaier aan competenties en invalshoeken
- De opdracht van de onthaalploeg blijft eenvoudig: een ploeg vrijwilligers staat in voor het onthaal, de controles in de kerk (veiligheid) en de organisatie van de Open Kerkendag
- De kerkfabriek zet alles in om de doelstellingen van het handvest te realiseren:

Enkele sleutels tot succes...

- Informatie en vorming (studiedagen Stichting, POV, workshops Monumentenwacht Interieur), raad en ondersteuning (cel erfgoed van POV, KIK, CRKC, Monumentenwacht Interieur).
- Interactie Onthaalploeg/Kerkefabriek werkt bevruchtend: een lid van de onthaalgroep is ook lid van de kerkefabriek
- De deelname aan de Open Kerken dagen werkt motiverend

Wat maakt de kerk gastvrijer?

- Een schone kerk (regelmatig onderhoud en professioneel aanpak van kostbare materialen in de kerk)
- Aandacht voor orde (stoelen, misboeken, kaarsen, ...)
- Achtergrondmuziek volgens de periode van het kerkelijk jaar
- Bloemen

Wat maakt de kerk gastvrijer?

- Enkele lichtaccenten in de kerk, zeker in een donkere kerk
- Een onthaaltafel: grondplan van de kerk, informatie over de kerk en haar geschiedenis, folders van Open Kerken, een bezoekersgids, blad of folder met uitleg over de bezienswaardigheden in de kerk, een gastenboek voor volwassenen, een gastenboek voor kinderen met kleurpotloden
- Een infobord met parochiaal nieuws

Hoe werkt de onthaalploeg van een kleine parochie?

- Onaangekondigde controlebezoeken (sociale controle) en aantekenen in een register
- van dag, uur, eventueel bemerkingen
- Tweemaandelijkse overlegmomenten om aandachtspunten van de controlebezoeken te melden en de Open Kerkendagen voor te bereiden:
- Samenwerking met koster en liturgische werkgroep: delicate raakpunten met het werk van andere vrijwilligers in de kerk, vandaar de noodzaak om goed te communiceren en respectvol een eigen plaats in te nemen hetgeen dan weer respect afdwingt.

Organisatie van Open kerkendagen:

- Een unieke kans om delen van het erfgoed te ontsluiten voor het publiek.
- Rondleidingen trekken de aandacht van het publiek voor het erfgoed; elementen die gedurende jaren kerkbezoek gewoon deel waren van het decor, worden plots ontdekt als kunstobject of krijgen weer hun symbolische betekenis
- De organisatie van een tentoonstelling veronderstelt dat je weet wat je weet wat je in huis hebt: vandaar het belang van een goede inventaris met foto's (digitale inventaris CRKC), waardoor je ook weet wat waar te vinden is: zo krijgt men inzicht in het belang van een verzorgde opslagplaats

Organisatie van Open kerkendagen:

- Tontoongestelde voorwerpen moeten er piekfijn uitzien: het metaal wordt dan zeker opgepoetst. Soms dringen zich conservatie- of restauratiewerken op.
- Als het erfgoed op een of andere manier ontsloten wordt, groeit ook de aandacht voor de beveiliging van de kerk en van het erfgoed.

Besluit

- Een verrijkende en dynamiserende invloed op een hele groep mensen van de parochie.
- Groeiend succes van de Open Kerken dagen
- Het patrimonium krijgt meer aandacht en wordt beter verzorgd.
- De hele kerk gaat er op vooruit.